

Program Partii Technokratycznej

PARTIA TECHNOKRATYCZNA

Liczą się fakty.

Bilans budżetu:

Łącznie:

Liczba postulatów: 103

Ochrona zdrowia

- **Prywatne konta zdrowotne**

Byłby to system podobny do działającego w Singapurze. Kluczem do obniżenia kosztów leczenia jest - a jakże - dbanie o zdrowie. Zamysł systemu prywatnych kont zdrowotnych

jest taki, aby zachęcać obywateli do dbania o własne zdrowie. Dzięki świadomości odpowiedzialności finansowej za stan swojego organizmu (dziś nie jest to tak istotne, bo ochrona zdrowia jest bezpłatna), ludzie mieliby motywację do dbania o niego. Składki zdrowotne byłyby ściągane tak jak obecnie, ale każda składka zasilałaby prywatne subkonta. Właściciel ma oczywiście stały wgląd w stan tego subkonta. Przy pomocy środków z niego można by opłacać podstawowe zabiegi medyczne i wizyty lekarskie. Zdrowe życie będzie pozwalać na zapewnienie sobie lepszej opieki zdrowotnej na starość. Oczywiście nie należy zostawiać ludzi bez dostępu do lekarza — dlatego w przypadku skończenia się środków na koncie, będą one gwarantowane przez państwowe i obowiązkowe ubezpieczenie.

(koszty wprowadzenia systemu)

- **Mikropłatności za wizyty**

Dzięki zaaplikowaniu w placówkach medycznych systemu bezpośrednich płatności, ludzie będą mieli większe poczucie obowiązku dbania o własne zdrowie; wszak gdy wydajesz pieniądze widzisz, że Twoje zaniedbania Cię kosztują. Wizyty będą pokrywane ze środków prywatnych jak i pochodzących z kont zdrowotnych. Zmniejszą one też liczbę pustych wizyt u specjalistów. Ostrożne szacunki MZ mówią, że 20% wizyt, które się nie odbywają, nie jest odwoływana. Potęguje to kolejki do specjalistów.

<https://demagog.org.pl/wypowiedzi/ile-jest-pustych-wizyt-do-lekarzy-specjalistow/>

- **Wielki program badań profilaktycznych i kampanie społeczne**

Co jest tańsze: leczenie prywatnie, czy za pieniądze państwa? Najtańsze jest bycie zdrowym! I dlatego należy przede wszystkim zadbać o zapobieganie. Badania w perspektywie kilku lat zwiększą wydatki, ale potem zaczną owocować stałym zmniejszeniem kosztów; powinniśmy więc uznać je za inwestycję. Przeprowadzone badania i analizy wskazują, iż rzeczywisty wpływ medycyny na stan zdrowia społeczeństw nie ma kluczowego znaczenia. Wskazuje się, że systemy opieki zdrowotnej pochłaniają ok. 90% wszystkich nakładów na ochronę zdrowia, podczas gdy ich wpływ wynosi zaledwie 10%.

<https://archiwum.rp.pl/artukul/944099-Mezczyzn-leczy-sie-drozej.html>

A. Czupryna, S. Poździoch, A. Ryś, W. C. Włodarczyk: „Zdrowie Publiczne. Wybrane zagadnienia”, Tom I i II, Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”, Kraków 2001 r., str. 143.

- **Informatyzacja, e-zapisy**

Informatyzacja pozwoli na zdecydowane udoskonalenie naszego systemu ochrony zdrowia. Dzięki e-zapisom nie tylko umówimy się na pożądaną wizytę o pożądaną godzinie, ale także zrobimy to kiedy i gdzie tylko chcemy - nawet w środku nocy - bez potrzeby dodzwaniania się do sekretarek. Dodatkowo odciąży to sekretarki i pozwoli im zająć się innymi sprawami. Dodatkowo powinno się stworzyć kompatybilne z prywatnymi systemy NFZ; obecne nie współpracują już m.in. z nowymi systemami laboratoriów. Unowocześnienie da nam też dostęp do bardzo ważnych informacji, które będą mogły być wykorzystane do kreowania polityki zdrowotnej. System byłby wdrażany stopniowo, przez wiele lat.

- **Brak odgórnego cennika NFZ**

Ustalane będą jedynie ceny maksymalne, a placówki otrzymają większą autonomię. Ceny byłyby upublicznione i widoczne w internecie; da to pole do rywalizacji cenowej i obniżki cen usług. Taki zabieg zastosowano z sukcesem w Singapurze, a ceny wielu usług spadły. Ceny będą dostępne online.

- **Sekretarki lekarzy**

Pozwolą odciążyć lekarzy w ich pracy poprzez wypełnianie ważnej dokumentacji. Lekarze mogliby się w tym czasie zająć tym, do czego się edukowali - leczeniem. Bardzo popularne na zachodzie, w Polsce są jeszcze rzadkością.

- **Automatyczne odnawianie recept dla osób przewlekle chorych**

Wygoda chorych, mniejsze kolejki do lekarzy i niższe koszty obsługi.

- **Wydawanie tabletek na sztuki**

Kto z nas nie potrzebował nigdy kilku tabletek? Niestety z powodu pojemności opakowań byliśmy zmuszeni kupić więcej leków niż potrzebowaliśmy. Pora to zmienić - apteki powinny sprzedawać tyle tabletek, ile właśnie potrzebujemy.

- **Większe wydatki na patomorfologię, onkologię i psychiatrię dziecięcą**

Trzy ważne i niedofinansowane dziedziny. Onkologia i psychiatria są dość głośnymi pod tym względem - m.in. przez bardzo niski stan finansowania, WOŚP postanowił wesprzeć ostatnio psychiatrię dziecięcą. Wielu nastolatków popełnia samobójstwa i jest to bardzo niepokojące zjawisko. Bez fachowej opieki mogą sobie nie poradzić. Trzecią wymienioną kategorią jest patomorfologia - dość pominięta w Polsce. Mamy plagę tzw. śmieciowych kodów śmierci; z powodu braku sekcji zwłok nie wiemy na co umierają Polacy i co należy leczyć. Skala tego zjawiska jest tak duża, że WHO przez wiele lat nawet nie uwzględniała naszych statystyk. Bez tego nie będziemy w stanie zaplanować wydatków.

<https://konkret24.tvn24.pl/zdrowie,110/who-wiele-lat-nie-uwzgledniala-danych-o-zgonach-w-polsce-powodem-kody-smieciowe,1019043>

- **Większe wydatki na sprzęt do szpitali**

Środki przeznaczane na nowy sprzęt dla szpitali są zbyt małe. Należy zwiększyć finansowanie, aby zapewnić Polakom dostęp do nowoczesnej aparatury.

- **Zwiększenie możliwości rozwoju lekarzy i pielęgniarek**

Należy zwiększyć możliwości rozwoju kariery pielęgniarek i lekarzy. Brak takowych jest jedną z głównych przyczyn (obok zarobków) wyjazdu pielęgniarek za granicę. Dzięki nowym programom specjalizacji i staży za granicą zwiększymy kompetencję naszego personelu.

- **Do lekarza bez rodzica**

Osoby nieletnie powinny mieć możliwość wizyty u lekarza bez rodziców. Dzięki temu rodzice nie będą musieli opuszczać pracy ani brać urlopu tylko po to, aby zaprowadzić je do lekarza. Dodatkowo sprawa ma też inny aspekt - często młode dziewczyny wstydzą się prosić rodziców o wizytę u ginekologa, a to odbija się negatywnie na ich zdrowiu. Są to sprawy dość niewygodne dla młodych osób i takie ułatwienie procedur umożliwi nam polepszenie jakości ochrony zdrowia. Wizyty dla osób poniżej 18 roku życia byłyby bezpłatne.

- **Legalizacja narkotyków miękkich**

Walka ze wszystkimi narkotykami nie ma sensu. Marihuana czy grzyby halucynogenne są bezpieczniejszymi alternatywami od alkoholu. Badania udowadniają, że pozwalają one nie tylko na leczenie alkoholizmu, ale zmniejszają także statystycznie spożycie alkoholu. Jako, że marihuana jest narkotykiem mniej szkodliwym niż alkohol, a także spowoduje powstanie tysięcy miejsc pracy, to popieramy jej legalizację. Same dochody dla budżetu z tytułu sprzedaży marihuany (z VAT i akcyzy) to blisko 10 mld zł. Do tego należy dodać wartość dodaną dla gospodarki (miejsca pracy, zarobione pieniądze też zostaną wydane etc.). Szacujemy więc łączne zyski z tytułu marihuany i grzybów (które są dużo mniej popularne) na około 15 mld zł.

<https://today.oregonstate.edu/news/college-students-use-more-marijuana-states-where-it%E2%80%99s-legal-they-binge-drink-less>

<https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/artukul/podatek-od-haju-polska-zarobilaby-9-mld-zl,192,0,2414016.html>

- **Depenalizacja narkotyków na użytek własny**

Przykład Portugalii dobitnie pokazuje, że walka z uzależnionymi za pomocą prawa nie ma sensu. Takie osoby należy traktować jak chorych, a nie przestępców (co innego z handlarzami). Nowe podejście zaszkodziło zwiększeniem liczby osób objętych leczeniem, dzięki czemu działania te okazały się skuteczne i mniej osób umierało z powodu przedawkowania. Ogranicza to też koszty prowadzenia spraw dotyczących posiadania narkotyków.

https://www.kbpn.gov.pl/prawo_narkotykowe_Portugalii_10_lat.htm?id=1766414

- **Stosowanie narkotyków w terapiach dla uzależnionych**

Chcemy dopuścić w Polsce możliwość leczenia uzależnień za pomocą używek. Takie metody są stosowane w wielu krajach świata i mają dobre efekty. W Polsce niestety są one przestarzałe. Chcemy otworzyć branżę na innowacyjne sposoby walki z narkomanią.

- **Ograniczenia reklam używek**

Alkohol i narkotyki nie powinny być reklamowane w telewizji ani na billboardach. Uważamy, że ograniczenie skali uzależnień jest kluczowe do stworzenia zdrowego państwa.

- **Sztuczna inteligencja w medycynie**

Chcemy otworzyć medycynę na innowację, a także zwiększyć nakłady na rozwój technologii (brak kosztów wynika z przeniesienia ich do zbiorczej sekcji nakładów na badania w dziale nauka). Przykładowo dzięki zastosowaniu nowoczesnych algorytmów w badaniu mammograficznym jesteśmy w stanie wykrywać więcej i lepiej. Chodzi przede wszystkim o politykę większego otwarcia się na nowości.

<https://dzienniknaukowy.pl/nowe-technologie/sztuczna-inteligencja-lepsza-w-wykrywaniu-raka-piersi-od-lekarzy>

- **Zwiększenie pensji w ochronie zdrowia**

Tutaj punkt, którego omówienie raczej nie jest potrzebne. Pensje są zdecydowanie za małe i powodują emigrację zarobkową naszych lekarzy. Podniesienie wynagrodzeń to kwestia przyszłości naszego kraju. W pierwszej kolejności podwyżki dostaliby ratownicy, pielęgniarki, położne i początkujący lekarze. Następnie fizjoterapeuci, inni lekarze oraz reszta personelu. 5 mld zł pozwoli na kilkaset złotych podwyżki. Pensje w następnych latach będą rosły już mniej skokowo, ale dynamicznie i stale (w miarę możliwości budżetu).

- **Wszyscy z automatu w bazie dawców organów (z możliwością wypisania)**

Dzięki automatycznej przynależności do bazy dawców organów będziemy w stanie uratować tysiące ludzkich żyć. Wypisanie się z listy będzie oczywiście możliwe i darmowe, a przynależność nie jest obowiązkowa; decyzję taką podjęliśmy, ponieważ zdajemy sobie sprawę z tego, że wiele osób obecnie nie wie o takiej opcji lub czuje się przytłoczona potrzebą dodatkowego załatwiania formalności.

- **SMSy przypominające o wizycie**

Likwidacja kwestii pustych wizyt. Praktyczne rozwiązanie.

- **Tabletki dzień po bez recepty**

Jest to europejski standard. Przy relatywnie nieliberalnym prawie aborcyjnym kobiety powinny mieć jak najlepszy dostęp do antykoncepcji - w tym awaryjnej.

- **Legalna sterylizacja**

Tak jak mężczyźni mają prawo do wazektomii, tak też kobiety powinny mieć możliwość decydowania o własnym ciele. Będzie to opcja dostępna po ukończeniu 18 lat i odpowiednich badaniach psychologicznych. Warto zaznaczyć, że śmiertelność tego zabiegu jest mniejsza niż śmiertelność ciąży, więc przy braku legalnej aborcji ten postulat jest racjonalny nawet z punktu widzenia bezpieczeństwa kobiet.

Transport

- **Kolej dużych prędkości**

Należy zintensyfikować prace nad powstaniem w Polsce kilku nitek KDP, które połączą Warszawę, Kraków, Łódź, Metropolię Śląską, Poznań, Wrocław, Bydgoszcz, Trójmiasto i Szczecin. Szacowane koszty to ponad 100 mld zł (infrastruktura, marketing, tabor), co oznacza, że przy średnich nakładach wynoszących kilka-kilkanaście mld zł rocznie jesteśmy w stanie ukończyć projekt około roku 2040. Na start koszty będą mniejsze z uwagi na prace wstępne, ale przewidujemy wzrost kosztów w perspektywie kilku lat od rozpoczęcia prac.

- **Wsparcie lokalnych przewoźników**

Problem wykluczenia komunikacyjnego dotyka wiele osób z rejonów wiejskich i małych miasteczek. Tam gdzie duże firmy nie świadczą swoich usług, swoje miejsce znaleźli drobni, lokalni przewoźnicy. Ich dofinansowanie pozwoli na rozwój takich firm i zmniejszenie wykluczenia komunikacyjnego (a co za tym idzie zwiększy możliwość podjęcia pracy, co oznacza, że w pewnej mierze zwróci się to w podatkach).

- **Kampania na rzecz rowerów i wspólnych przejazdów**

Kampanie społeczne mające na celu promocję ekologicznych form transportu.

- **Dofinansowania dla zbiorkomu**

Miliard złotych budżetu dla funduszu wsparcia samorządów ma pomóc w zakupie nowego taboru autobusów czy tramwajów dla miast. Autobusy elektryczne miałyby większy procentowy udział dofinansowania (75%) niż LPG (50%) czy diesel (30%). Fundusz mógłby być przeznaczony także na dofinansowanie do rozbudowy infrastruktury. **12,5 mld**

- **Zwiększenie liczby przejść kat. B**

Pozwolą ograniczyć liczbę śmierci na przejazdach kolejowych.

- **Promocja aktywnych przejść dla pieszych**

Propagowanie i zachęcanie do powstawania aktywnych przejść dla pieszych. Są one tańsze i równie skuteczne co sygnalizacja świetlna.

- **Via carpatia, europejski projekt kolei dużych prędkości, jedwabny szlak**

Popieramy partycypację Polski w najważniejszych projektach geopolitycznych. Dodatkowo uważamy, że rozwój polskich portów jest kluczowy i powinno się stawiać duży nacisk na ich rozwój. Obecne prace idą w dobrym kierunku, więc na tę chwilę nie ma nowych kosztów.

- **Rozwój terminali logistycznych dla kolei towarowej**

Kolej towarowa w Polsce cierpi na problem braku odpowiedniej infrastruktury. Powinien powstać olbrzymi projekt rozbudowy terminali logistycznych. Przewidujemy powstanie kilkudziesięciu takich w całej Polsce. Dodatkowo należy zelektryfikować i wydłużyć linię LHS do Gliwic. Białystok mógłby służyć jako hub dla transportów z Białorusi. Należy wesprzeć też budowę nowych bocznicy czy obsługi ładunkowej. Inwestycje będą się zwiększać w przyszłych latach.

Energetyka

- **Elektrownie jądrowe**

Należy wspierać szybki rozwój atomu w Polsce. Obecne plany są dobre, należy przyłożyć się do ich realizacji. Uważamy, że optymalny udział atomu w miksie w 2050 roku to ok. 30-35% (ok. 8-12 GW mocy zainstalowanej). Osiągnięcie większego będzie dość ciężkie (inwestycje w atom mają niestety światowe tendencje do przedłużania się) i może się okazać niepotrzebne. Jeżeli OZE będzie się rozwijać bardzo dynamicznie, to wymusi zamknięcie elektrowni atomowych (o wyższych kosztach uzyskania energii elektrycznej), co może spowodować, że będziemy wyłączać nowiutkie (20 letnie) elektrownie jądrowe. Resztę miksu - 65% - docelowo zajmie OZE. Braki uzupełniać będzie tymczasowo gaz.

- **Zmniejszenie opodatkowania sprzętu AGD o wysokiej klasie energooszczędności**

Wymiana AGD na nowy pozwoli zaoszczędzić nawet 11 TWh energii elektrycznej rocznie. To 6% rocznego zapotrzebowania Polski. Najtańszy i bardziej ekologiczny jest prąd, którego nie marnujemy, więc popieramy wszelkie działania na rzecz zmniejszenia zużycia energii elektrycznej. Koszty wyniosą zapewne kilkadziesiąt milionów złotych, więc są pomijalne.

- **Zmniejszenie opodatkowania mikroinstalacji**

Należy ograniczyć opodatkowanie mikroinstalacji do minimum. Opodatkowanie byłoby tak małe jak tylko można (od kupna, przez koszt instalacji, po sprzedaż prądu)

- **Program dopłat do wymiany starych pomp w przemyśle**

Pozwoli to na oszczędności rzędu nawet 20 TWh rocznie. Jest to bardzo istotne z punktu widzenia osiągnięcia neutralności klimatycznej, ale także może pomóc naszym firmom na zwiększenie swojej konkurencyjności. Przewidziane jest na ten cel 1 mld zł rocznie (w razie dużego popytu, budżet byłby zwiększony).

- **Inwestycje SSP w OZE**

Transformacja energetyczna jest jednym z priorytetów naszego państwa. Uważamy, że powinna być czynnie wspierana przez największe spółki skarbu państwa. Chcemy kontynuować obecne projekty i możliwie zintensyfikować następne.

- **Liberalizacja prawa wiatrakowego**

Należy zliberalizować prawo dla farm wiatrowych. Zasada 10H (wokół wiatraka tworzy się promień o długości 10-krotności jego wysokości, a w tym promieniu nie może być domostw) znacznie ograniczyła możliwości rozwojowe polskiej energetyki wiatrowej, która jest konieczna do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Dynamiczny wzrost inwestycji oznaczać będzie wpływy do budżetu.

- **Stopniowe wygaszanie kopalń**

Jest to sprawa kluczowa dla zamknięcia kwestii polski węglowej. Niektóre istotne dla naszego przemysłu (np. metalurgicznego) powinny być zamykane w ostatniej kolejności, a reszta kopalń powinna być zamykana od najmniej rentownych. Zdajemy sobie sprawę, że nie można też pozbawić pracy tysięcy górników, dlatego dla tych z małym stażem proponujemy program kursów zawodowych. Na podstawie badań ankietowych ustali się liczbę oraz rodzaje kursów, tak aby mieli oni szansę na uczciwe przebranżowienie.

Środowisko

- **Nacisk na recykling**

Należy zwiększyć stopę recyklingu. Jednym z najważniejszych czynników jest zwiększenie dostępności miejsc selektywnej zbiórki odpadów. Pojemniki na odpady segregowane powinny znaleźć się w urzędach, szkołach, dworach czy przy atrakcjach turystycznych.

- **Nowoczesne spalarnie śmieci**

Należy inwestować w nowoczesne spalarnie. Są one stosunkowo nisko-emisyjne, a likwidują problem śmietnisk (które zanieczyszczają gleby, wody i niszczą lokalny krajobraz oraz emitują metan). 500 mln rocznie budżetu pozwoli na sfinansowanie jednej dużej,

nowoczesnej spalarni dla dużego miasta rocznie. Dzięki temu w ciągu kilkunastu lat wszystkie większe miasta będą mieć dostęp do tej nowoczesnej technologii.

- **System monitorowania wywozu odpadów**

Należy stworzyć sprawny system monitorowania odpadów komunalnych. W ten sposób uda nam się ograniczyć powstawanie dzikich wysypisk śmieci.

- **Odpowiedzialny konsument**

Na opakowaniach, które nadają się w całości/przynajmniej połowie do recyklingu powinny znaleźć się specjalne informujące o tym oznaczenia. W ten sposób konsumenci będą mogli kupować bardziej odpowiedzialnie.

- **System kaucyjny i podatek recyklingowy**

Należy wprowadzić powszechny system kaucyjny. Jego koszt oscyluje koło 4-5 mld zł rocznie. Jego sfinansowanie leżałoby na barkach producentów. Wprowadzenie opłaty od opakowania (stawka zależna od rodzaju materiału) pozwoli na sfinansowanie tego systemu.

- **Kampanie społeczne**

Mają one zachęcać do ekologicznych postaw - używania wielorazowych toreb, kupowania owoców zamiast mięsa czy zmniejszenia zużycia wody.

- **Mała retencja**

Opowiadamy się za kontynuacją i zwiększeniem nakładów na budowę małych zbiorników retencyjnych w Polsce. Chcemy przeznaczyć na ten cel dodatkowy 1 mld zł rocznie.

- **Rowy melioracyjne**

Zlecimy specjalistom przejrzenie wszystkich rowów melioracyjnych w Polsce. Chronią one pola przez zalaniem, ale są jednym z głównych powodów suszy, dlatego należy podjąć stosowne decyzje o tym, które należy zaniedbać w celu zwiększenia lokalnej retencji.

- **Sadzenie lasów**

Należy dokonać rewizji ziem należących do samorządów i państwa a następnie wskazać potencjalne miejsca pod sadzenie nowych lasów.

- **Zwiększenie liczby obszarów chronionych**

Należy stworzyć dodatkowe parki krajobrazowe i narodowe. Ochrona ważnych dla środowiska obszarów powinna być istotnym elementem polityki środowiskowej.

Bezpieczeństwo

Koszty nie są tutaj wymienione z uwagi na to, że wszystkie postulaty są zawarte w budżecie, który już teraz stale rośnie. Pieniądze są, trzeba je tylko wydawać odpowiednio.

- **Cyberbezpieczeństwo**

Dziś wojny toczą się często w sieci. Wraz z postępem, informatyzacja państwa będzie postępować. Cyberbezpieczeństwo powinno być największym priorytetem dla Polskiej Armii, bo bez ochrony przed cyberatakami, możemy nawet nie mieć okazji użyć myśliwców.

- **Programy Narew i Wisła**

Drugim priorytetem powinny być systemy obrony przeciwlotniczej. Uważamy, że tylko dzięki ukończeniu programów Narew i Wisła przed 2030 zapewnimy Polsce odpowiednią obronę przeciwlotniczą. Są one kluczowe jeżeli mamy posiadać f-35.

- **Nowe okręty dla MW**

Marynarka powinna być skromna, ale wielozadaniowa i nowoczesna. Powinniśmy dążyć do posiadania dwóch fregat, nowych łodzi podwodnych, okrętu dowodzenia czy okrętów

do usuwania zanieczyszczeń z wód. Jest to bardzo istotne w aspekcie budowania bezpieczeństwa narodowego na naszych wodach (przy rosnącym znaczeniu portów).

- **Rozwój dronów**

Wojna na Kaukazie pokazała potencjał dronów we współczesnej wojnie. W tym aspekcie powinniśmy m.in. zaangażować się w program Loyalty Wingman.

- **Debiurokratyzacja MON**

Należy ograniczyć procedury w MON. Zjadają one obecnie zbyt dużą część budżetu i wiele osób zwraca uwagę na potrzebę ich ograniczenia. Należy powołać panel ekspertów, którzy zajmą się ich uproszczeniem.

- **Oczyszczenie spółek PGZ**

Należy oczyścić PGZ z koleśiostwa i posad po znajomości. Zarządzać powinni zasłużeni fachowcy z zarządzania i wojskowości.

- **Awans w wojsku**

Skończy z całym życiem jako szeregowi. Należy zwiększyć liczbę kursów i możliwość awansu dla wojskowych - szczególnie tych po misjach.

Polityka prodemograficzna

- **Uproszczenie prawa budowlanego**

Podaż mieszkań w Polsce jest ogromnym problemem. Należy jak najszybciej umożliwić wzrost ilości podaży nowych mieszkań. W tym aspekcie warto wesprzeć deweloperów przez uproszczenie procedur dotyczących prawa budowlanego. Duży wpływ będą miały także omawiane niżej plany zagospodarowania przestrzennego.

- **Fundusz mieszkaniowy**

Należy wesprzeć samorządy w budowie nowych mieszkań. Liczymy, że będą one bardziej gospodarne w tej kategorii od rządu centralnego oraz lepiej będą znały potrzeby mieszkaniowe na swoim terenie. Dofinansowanie pokrywałoby 50% kosztów, a budżet roczny opiewałby na 3 mld zł. Byłby to bardzo silny bodziec do wzrostu podaży.

- **Przedszkola i żłobki**

Należy wesprzeć szybki wzrost liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach. Pozwoli to kobietom na podjęcie pracy, a co za tym idzie zmniejszy się ubóstwo rodzin z dziećmi, a wyższe zarobki przełożą się także na większy wzrost diety (rodzina w której oboje rodziców ma pracę, może sobie pozwolić na więcej dzieci). Jest to też istotny element walki z mniejszymi pensjami kobiet (które wynikają z wykluczenia ich z rynku pracy po narodzinach pierwszego dziecka).

- **Brak opodatkowania dla kobiet po ciąży**

Kobiety przez pierwsze 2 lata po urodzeniu dziecka powinny być zwolnione z PIT. Pozwoli to im na łatwiejszy powrót do pracy (przedsiębiorcy będą zachęceni mniejszymi kosztami), co w perspektywie czasu zwróci się w postaci podatków przez nie płaconych. Po wypadnięciu z rynku pracy na kilka lat, wiele kobiet nie wraca już nigdy.

- **Refundacja in vitro**

Program in vitro pozwoli w relatywnie tani sposób zwiększyć dietę wśród kobiet. Program będzie refundowany, ponieważ demografia jest bardzo istotna, a koszty są raczej niewielkie (w skali budżetu). Program pozwoli rodzicom przeznaczyć te pieniądze na zabawki czy inne środki wspierające rozwój swoich dzieci. Jego budżet wyniesie prawdopodobnie około 100 mln zł rocznie, więc oznaczamy to jako śladowe (nie ma sensu określać budżetu co do miliona, bo większość kosztów to szacunki, których błąd wynosi setki milionów zł). Realizowany przez PO program przyniósł bardzo dobre skutki.

- **Ulepszenie Procedur Adopcyjnych**

Należy skrócić okres oczekiwania na szkolenie dla par chcących podjąć się adopcji do okresu maksymalnie 2 miesięcy, aby całość trwała nie więcej niż rok. Trzeba przyspieszyć proces uregulowania sytuacji prawnej dzieci w domach dziecka (jest to główny powód tak dużej liczby dzieci bez rodzin).

System socjalny i emerytalny

- **Większy zasiłek bezrobotnych**

Należy zwiększyć wymiar zasiłku dla bezrobotnych. Zasiłek powinien wystarczać na godne życie, więc jego kwota powinna wynosić 1600 zł (czyli dwa razy więcej niż obecnie). Można przy tym zmniejszyć wiele innych mniejszych programów pomocowych. Wsparcie powinno opierać się na kilku dużych, a nie kilkunastu małych zasiłkach. Należy skończyć z kreowaniem roszczeniowej redystrybucji, a skupić się na stworzeniu działającego, czytelnego i niewielkiego systemu wsparcia ubogich. Gdyby zasiłek starczał na godne życie, to nie byłoby pokusy tworzenia innych programów wsparcia (których obsługa też kosztuje).

- **Obiady w szkołach**

Obiady w szkołach zmniejszają skalę głodu wśród dzieci oraz polepszają wyniki nauki. Mogą też pomagać w kreowaniu zdrowych nawyków żywieniowych. Ich koszt oscyluje koło 2-3 mld zł rocznie, więc nie jest to duża cena za marginalizację niedojadania wśród dzieci. Projekt odciąży też budżety osób ubogich dla których żywność to spory wydatek. Rodzice dodatkowo nie będą musieli zaprzętać sobie głowy robieniem posiłków dla dzieci (co może zmniejszać ich elastyczność czasową dla pracy).

- **Ograniczenie 500+ i rezygnacja z 13/14. emerytura.**

Rozdawnictwo powinno zostać ograniczone. 500+ nie realizuje odpowiednio zadań polityki prodemograficznej, a na dodatek do najuboższych 30% Polaków trafia zaledwie 25% środków. "-nastki" uważamy za fatalny pomysł ponieważ emeryci są według GUSu najmniej narażoną na ubóstwo grupą społeczną (raport z 2018). Przy obecnym obciążeniu systemu emeryturami nie ma sensu rozdawać kasy od tak, bo jej po prostu nie mamy. Preferujemy bardziej spersonalizowane programy wsparcia, jak choćby obiady w szkołach czy emerytura minimalna. Dodatkowo uważamy, że nie należy zabierać 500+ od razu wszystkim - powinno zostać chwilowo dla 30% najuboższych, aby nie wywołać szoku (stopniowo będzie ono wynagradzane w postaci innych, lepiej skonstruowanych wsparć). Oszczędności z tytułu 500+ wyniosą 30 mld zł, a 13. i 14. emerytura to 20 mld zł.

- **Emerytura minimalna 1200 zł na rękę**

Uważam, że dużo tańszym i bardziej skutecznym sposobem na walkę z ubóstwem będzie podwyższenie emerytury minimalnej do poziomu minimum socjalnego, czyli 1200 zł na rękę. Będzie to pierwszy krok do emerytury obywatelskiej, która będzie wprowadza na drodze stopniowych reform.

- **Miejsca pracy w gminach bezrobocie**

Firmy, które tworzyłyby nowe miejsca w pracy w gminach narażonych na bezrobocie otrzymałyby wsparcie (państwo pokrywałoby przez rok 20% wynagrodzeń na nowo utworzonych miejscach pracy). Bezrobocie jest w Polsce problemem regionalnym i należy zwalczać je regionalnie. Program neutralizowałby negatywne skutki bezrobocia i byłyby tańszy od wsparcia osób niepracujących.

- **Niepełnosprawni**

Należy zwiększyć wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Świadczenie pielęgnacyjne powinno wzrosnąć do 2000 zł, a zasiłek pielęgnacyjny 300 zł. Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy powinna wynosić 1500 zł. Powinna też powstać rada aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, której celem byłoby opracowanie metod ograniczenia bezrobocia wśród tych osób.

- **Podwyższenie wieku emerytalnego**

Wiek emerytalny powinien zostać podwyższony dla obu płci do 67 lat. Pozwoli to ograniczyć koszty i jest naturalną konsekwencją coraz większej długości życia.

Edukacja i nauka

- **Religia do salek**

Uważamy, że lekcje religii nie powinny być finansowane z państwowej kasy. Oczywiście lekcje będą mogłyby być prowadzone w szkole, ale za kasę kościoła i po lekcjach. Publiczna szkoła ma przede wszystkim uczyć faktów. Dodatkowo z doświadczenia wiemy, że te lekcje są w większości przypadków zwykłym zapychaczem.

- **Edukacja seksualna**

Potrzeba nam rzetelnej edukacji seksualnej. Nie ma potrzeby tworzenia nowego przedmiotu - pewne zmiany byłyby zawarte w programie WDŻ. Chodzi przede wszystkim o większą wiedzę nt. zabezpieczania się i planowania rodziny, czy świadomości o swojej seksualności. Dodatkowo ważne, aby nauczyciele ukończyli specjalne kursy pomagające w kontaktach z młodzieżą, bo to nie program, a sposób nauczania jest często główną przeszkodą w przekazywaniu wiedzy.

- **Środki na naukę**

Państwo jest skuteczniejsze w badaniach od rynku z powodu możliwości finansowania długoterminowych projektów. Przykłady USA czy Korei pokazują, że wysokie finansowanie badań jest kluczowe w rozwoju. Dlatego chcemy drastycznie zwiększyć finansowanie B+R w Polsce. Dodatkowe środki na ten cel wynoszą 5 mld zł! Te potężne środki pozwolą na zakup przez uniwersytety drogiego sprzętu i opłacenie kosztów badań.

- **Zajęcia grupowe**

Należy zwiększyć nacisk na zajęcia grupowe w szkołach. Młodzież powinna się uczyć współpracy i kreatywności, a nie wkuwania. Oparte o kreatywność zadania pozwolą młodym osobom lepiej poradzić sobie z ciężkimi sytuacjami w życiu.

- **Poznać społeczeństwo 2025**

Wielki projekt badań socjologicznych na nieznaną do tej pory skalę, które mają pomóc w opracowaniu metod walki z problemami społecznymi. Badania objęłyby takie kategorie jak m.in. bezrobocie, gwałty, przemoc domową, bezdomność, alkoholizm, uzależnienia, ubóstwo etc. Budżet wynosiłby kilkaset milionów złotych, co pozwoliłoby na szersze niż dotąd analizy problematyki (dzięki zastosowaniu nowoczesnych technologii). Na sam koniec zostałaby wydana seria opracowań, która byłaby podstawą do planowania naszych działań w przyszłości.

- **Pensje dla nauczycieli**

Podwyżki dla nauczycieli to już konieczność. 3 mld zł pozwoli na 500 zł podwyżki dla wszystkich nauczycieli. W następnych latach podwyżki będą już łagodne, ale systematyczne.

- **Uczelnie techniczne**

Należy zwiększyć środki na uczelnie techniczne. Rynek pracy potrzebuje dobrze wykształconych inżynierów i informatyków, więc ich kształcenie jest kluczowe dla stabilnego wzrostu gospodarczego. Chcemy przekazywać na te uczelnie dodatkowe 1 mld zł rocznie.

- **System oceniania**

Zdolni nauczyciele powinni być wynagradzani systemowo. Należy stworzyć system oceny nauczycieli, który by mobilizował ich do przykładania się do swojej pracy. Na całość oceny nauczyciela wpływałaby ocena uczniów (40%), wyniki jego podopiecznych (40%) i ocena dyrekcji (20%). Dzięki temu uzyskamy w miarę obiektywny system oceny i wynagradzania najlepszych nauczycieli. Za najwyższe wyniki przysługiwałaby premia.

- **Psycholog w każdej szkole**

Należy zwiększyć dostęp do psychologów. Fala samobójstw jest pokłosiem braku dostępu do odpowiedniej opieki psychologicznej najmłodszych. Trzeba to zmienić!

- **Zwiększenie władzy rodzicielskiej**

Większość rodziców (+50%) będzie miała prawo do odwołania dyrektora placówki. Zwiększenia władzy rodzicielskiej ukróci protekcyjność działań niektórych dyrektorów i wpłynie na zmniejszenie patologii.

System podatkowy

- **Przejrzystość VAT**

Należy uprościć VAT. Powinna powstać intuicyjna wyszukiwarka ułatwiająca znalezienie odpowiednią kwotę. Nie należy doprowadzać do stanu w którym przedsiębiorca nie wie jaką stawkę powinien zapłacić.

- **VAT 5% na żywność i napoje bezalkoholowe**

Gdyby wszystkie produkty żywnościowe oraz napoje bezalkoholowe objąć jedną stawką VAT 5%, wiązałoby się to z kosztem około 5 mld zł.

https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2017/07/raport_final_vat_w_spozywce_06072017.pdf

- **Kwota wolna od podatku**

Należy zwiększyć kwotę wolną od podatku do 10 000 zł. Jest to koszt około 20 mld zł.

- **Opodatkować korporacje**

Należy skutecznie opodatkować korporacje i uniemożliwić im uciekanie do rajów podatkowych. To działanie byłoby jednak skuteczne tylko na poziomie całej Unii Europejskiej, więc zyski z jego tytułu nie zostaną wpisane.

Zarządzanie państwem

- **Plan zagospodarowania przestrzennego**

Postulujemy, aby docelowo w ciągu kilku lat zaplanować zagospodarowanie przestrzenne większości Polski. Plany byłyby wykonywane na poziomie gmin i konsultowane na poziomie powiatów (aby współgrały ze sobą). Dzięki planom deweloperzy będą mogli śmiało inwestować, a koszty nieładu będą maleć. Dzięki kompleksowym planom będzie można też lepiej zrealizować lokalne inwestycje

- **Pensje**

Pensja ministrów powinna wynosić przynajmniej 25 tys. zł brutto miesięcznie. Ministrami powinni być specjaliści ze swojej dziedziny. Wielu mogłoby zniechęcić niskie zarobki - w prywatnych firmach mogliby zarobić dużo więcej. Za fachowców warto płacić więcej - nawet gdyby budżet państwa miał tracić z tytułu wyższej pensji kilkanaście milionów złotych rocznie, to potencjalne zyski z lepszego zarządzania mogą być liczone w miliardach. Koszt wynosi 3 mln rocznie, więc go pominę.

- **Konkursy**

Koniec z wybieraniem znajomych na prezesów państwowych firm. Każde ważne stanowisko powinno być obsadzone przez osobę, której kompetencje są najlepsze. Takie osoby powinny być wyłaniane w efekcie konkursu.

- **Dane**

Big data w służbie państwu. Państwo powinno skuteczniej posługiwać się posiadanymi danymi. Powinny powstać ogólnodostępne bazy danych, które pomogą analitykom tworzyć analizy. Należy też zwiększyć dostęp obywateli do informacji publicznej. Postuluję też m.in. zmianę formy wyświetlania danych - m.in. przez odświeżenie szaty graficznej BIPu. Jest to drobna zmiana, która może nie tylko zachęcić więcej osób do zaglądania w te informacje, ale także zwiększyć ich zrozumienie.

- **TVP**

Telewizja publiczna padła łupem partii rządzącej. Jeszcze kilka lat temu media publiczne były liderem zaufania, dziś ich opinia jest nienajlepsza. Należy odciąć polityków od możliwości wpływania na media. Postuluję usunięcie TVP INFO oraz Wiadomości - mimo wielu zabezpieczeń mogą one łatwo zostać przejęte i być użyte do celów propagandowych. Należy też obciąć dotację na media publiczne z 2 mld do 1 mld złotych.

Oszczędności:

- **Wojewoda**

Niepotrzebny urząd dublujący obowiązki marszałka województwa. Jego likwidacja, zlikwiduje również wpływ rządu na samorządy, a więc doprowadzi do większej decentralizacji władzy.

- **Rada Mediów Narodowych**

Niekonstytucyjny organ, dubluje uprawnienia KRRITV

- **Polska Fundacja Narodowa**

Była źródłem wielu sfer związanych z wydawaniem publicznych pieniędzy. Jej usunięcie będzie krokiem do uzyskania wiarygodności państwa. Realizuje niepotrzebne zadania.

- **Ordynacja - STV**

STV czyli Single Transferable Vote (W języku Polskim PGP system pojedynczego głosu przechodniego). Ordynacja wyborcza opracowana przez Thomasa Wrighta Hilla zakłada, że próg wyborczy jest zależny od ilości kandydatów na mandat w okręgu, dzieli się ilość kandydatów przez 100% np. $4/100\%=25\%$. Wyborcy oddają głos preferencyjny czyli numerują kandydatów zależnie od swoich preferencji. Jeżeli kandydat numer 1 nie przekroczy progu wyborczego wtedy głosy kandydata numer 1 przechodzą na kandydatów numer 2. Gdy pozostali kandydaci przekroczą próg wyborczy dostaną oni mandat ze swego okręgu. Ten system zapewnia maksymalną reprezentatywność kandydatów, jako że głos ważony uniemożliwia objęcie władzy metodą "twardego elektoratu". Dodatkowo STV niweluje problem głosowania strategicznego, jako że głos na bliskiego nam kandydata z małym poparciem wciąż liczy się w dalszej grze, mimo że ów kandydat nie ma szans.

Wprowadzenie STV zostanie poprzedzone kampanią informacyjną, która pozwoli wyborcom zawczasu oswoić się z nowym systemem

- **Niedziele handlowe**

Należy znieść niedziele wolne od handlu. W zamian można podnieść stawkę dla pracowników zarabiających w weekendy. Bubel prawny jest obecnie omijany na różne irracjonalne sposoby, więc jego trzymanie nie ma sensu. Dałoby to dodatkowe pieniądze do budżetu.

Sądy

- **Sędziowie pokoju**

Instytucja sędziego pokoju pozwoli odciążyć się system sądowniczy. Zajmowali by się oni nimi drobnymi sprawami, zostawiając te poważniejsze zawodowym sędziom. Dzięki temu na wyroki sądu czekałoby się o wiele krócej.

- **Lekarze-orzecznicy**

Jednym z powodów przedłużających się procesów jest brak orzeczników sądowych. Należy zwiększyć ich wynagrodzenia aby zachęcić więcej osób do podejmowania tego zajęcia.

- **Rozdzielenie funkcji prokuratora i ministra sprawiedliwości**

Koniecznym jest rozdzielenie funkcji prokuratora generalnego i Ministra Sprawiedliwości. Taki zabieg zwiększy niezależność Prokuratury od polityków. Jest to jeden z kroków do niezależności sądów.

- **Sprawiedliwość**

Postawienie przed trybunałem stanu Jacka Sasina i Mateusza Morawieckiego (wydruk nielegalnych kart), Mariusza Kamińskiego i Mariusza Błaszczaka (upolitycznienie służb) oraz Zbigniewa Ziobro (upolitycznienie sądów). Przeprowadzenie śledztw w sprawie największych afer.

Światopoglądówka

- **Aborcja**

Uważamy, że nie można osiągnąć naukowego konsensusu w kwestii tego, czy płód powinien mieć prawa człowieka czy nie, więc prawo normatywne w tej materii powinno być oparte o prawo obyczajowe. Tę kwestię powinniśmy rozstrzygnąć w referendum.

- **Związki partnerskie**

Uważamy, że jako państwo świeckie nie powinniśmy udawać, że związki osób LGBT nie istnieją. Dlatego należy je zalegalizować i pozwolić takim osobom unormować swoją sytuację prawną. To także kwestia ograniczenia biurokracji - zamiast wielu papierów

(spadek, odwiedziny w szpitalu etc.) wszystko będzie regulowane prawne. Ewentualne małżeństwa powinny być obiektem referendum. Związki partnerskie byłyby dostępne również dla osób heteroseksualnych.

- **Definicja gwałtu**

Z badań ze Szwecji wiemy, że wiele z gwałconych osób przeżywa chwilowy paraliż i nie może się bronić. Również wykorzystanie osoby pijanej to gwałt. Dlatego prawo nie powinno określać gwałtu jako sprzeciwu ofiary, a braku zgody na seks.

<https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/aogs.13174>

- **Kary dla gwałcicieli**

Powinniśmy zaostrzyć prawo związane z gwałtami. W Polsce wielu gwałcicieli dostaje bardzo niskie wyroki i należy to zmienić.

Polityka zagraniczna

- **Po pierwsze Europa**

Unia powinna być naszym głównym partnerem międzynarodowym. USA powinno zejść na drugi plan.

- **Europa Wschodnia**

Powinniśmy aktywniej zaangażować się w politykę na wschód od Bugu. Mamy szansę na wyparcie wpływów Rosji z Ukrainy i Białorusi. W ten sposób nie tylko zwiększymy swoje bezpieczeństwo, ale będziemy mogli zawęzić współpracę gospodarczą z tymi państwami.

- **Rosja**

Stosunki z Rosją pozostaną ozięble, dopóki ta nie wycofa wojsk z Krymu i wschodniej Ukrainy. Kwestia ukraińska to nie tylko kwestia praw człowieka, ale także naszego bezpieczeństwa. Ważną kwestią jest też Nord Stream 2 - jest to projekt uderzający w interesy i bezpieczeństwo Europy Środkowej i zwiększający rosyjski wpływ na Europę. Należy go sabotować, tak jak to tylko możliwe.

- **Grupa Wyszehradzka i Trójkąt Weimarski**

Współpraca w ramach V4 i Trójkąta Weimarskiego jest dla nas kluczowa i powinniśmy zacieśniać współpracę w ramach obu tych projektów geopolitycznych.

- **Chiny**

Dają one wielki potencjał gospodarczy i warto go wykorzystać. Opłacalne w tej sytuacji byłoby zaangażowanie się w projekt jedwabnego szlaku.

- **Polska otwarta na imigrantów**

Polska jest krajem otwartym na imigrantów. Jeżeli ktoś uszanuje nasze prawo i kulturę oraz podejmie legalną pracę to będzie mile widziany. Rząd powinien takim osobom ułatwić podjąć pracę u nas.

Postanowiliśmy zsumować wszystkie małe kwoty aby dodać je do budżetu.

Skrót wszystkich

Zdrowie (22):

- Prywatne konta zdrowotne
- Mikropłatności za wizyty
- Wielki program profilaktyczny
- Informatyzacja, e-zapisy
- Brak ogólnego cennika NFZ
- Sekretarki lekarzy
- Automatyczne odnawianie recept dla osób przewlekle chorych
- Wydawanie tabletek na sztuki
- Większe wydatki na patomorfologię, onkologię i psychiatrię dziecięcą
- Większe wydatki na sprzęt do szpitali
- Zwiększenie możliwości rozwoju lekarzy i pielęgniarek
- Do lekarza poniżej 18 rż. bez rodzica
- Legalizacja narkotyków miękkich
- Depenalizacja narkotyków na użytek własny
- Ograniczenia reklam używek
- Stosowanie narkotyków w terapiach dla uzależnionych
- Więcej nowoczesnych technologii w medycynie
- Zwiększenie pensji w ochronie zdrowia
- Wszyscy z automatu w bazie dawców organów (z możliwością wypisania)

- SMSy przypominające o wizycie
- Tabletki dzień po bez recepty
- Legalna sterylizacja

Transport (8):

- Kolej dużych prędkości łącząca największe metropolie do 2035
- Wsparcie lokalnych przewoźników
- Kampania na rzecz rowerów i wspólnych przejazdów
- Dofinansowania dla zbiorkomu
- Zwiększenie liczby przejść kat. B
- Promocja aktywnych przejść dla pieszych
- Via carpatia, Europejska KDP, jedwabny Szlak
- Rozwój terminali logistycznych dla kolei towarowej

Energetyka (7):

- Elektrownie jądrowe - do 2050 atom 1/3 miks energetycznego Polski
- Zmniejszenie opodatkowania sprzętu AGD o wysokiej klasie energooszczędności
- Zmniejszenie opodatkowania mikroinstalacji
- Program dopłat do wymiany starych pomp w przemyśle
- Inwestycje SSP w OZE
- Zniesienie zasady 10H (na 3H)
- Stopniowe wygaszanie kopalń (do 2035)

Środowisko (10):

- Recykling
- Nowoczesne spalarnie śmieci
- System monitorowania wywozu odpadów
- Odpowiedzialny konsument
- System kaucyjny i podatek recyklingowy
- Kampanie społeczne
- Mała retencja
- Rowy melioracyjne i retencja
- Sadzenie lasów
- Zwiększenie liczby obszarów chronionych

Bezpieczeństwo (7):

- Cyberbezpieczeństwo
- Programy Narew i Wisła
- Nowe okręty dla MW
- Rozwój dronów
- Debiurokratyzacja MON
- Oczyszczenie spółek PGZ

- Łatwiejszy awans w w wojsku

Polityka prodemograficzna (6):

- Fundusz mieszkaniowy
- Budowa przedszkoli i żłobków
- Brak opodatkowania dla kobiet zaraz po ciąży
- Uproszczenie prawa budowlanego
- Refundacja in vitro
- Uproszczenie procedur adopcyjnych

System socjalny i emerytalny (7):

- Większy zasiłek dla bezrobotnych
- Bezpłatne obiady w szkołach
- Ograniczenie 500+, likwidacja 13. i 14.
- Emerytura minimalna 1200 zł
- Dopłaty do powstawania miejsc pracy w gminach z dużym bezrobociem
- Pieniądze dla niepełnosprawnych
- Wiek emerytalny 67 lat

Edukacja i nauka (10):

- Religia do sałek
- Edukacja seksualna
- Miliardy na badania i rozwój
- Zajęcia grupowe w szkołach
- Poznać społeczeństwo 2025 - wielki projekt badawczy
- Wyższe pensje dla nauczycieli
- Pieniądze na uczelnie techniczne
- System oceniania nauczycieli
- Psycholog w każdej szkole
- Możliwość odwołania dyrektora przez rodziców

System podatkowy (4):

- Przejrzystość VAT
- VAT 5% na żywność i napoje bezalkoholowe
- Kwota wolna 10k
- Opodatkowanie korporacji

Zarządzanie państwem (10):

- Plan zagospodarowania przestrzennego
- Wyższe pensje dla ministrów
- Konkursy na wysokie stanowiska państwowe
- Statystyki w służbie państwa i otwarte dane

- TVP bez członu informacyjnego
- Usunięcie wojewodów
- Rada Mediów Narodowych
- Polska Fundacja Narodowa
- Ordynacja STV
- Niedziele handlowe

Sądy (4):

- Sędziowie pokoju
- Podwyżki dla lekarzy orzeczników
- Rozdzielenie funkcji prokuratora i ministra sprawiedliwości
- Sprawiedliwość dla polityków

Światopoglądówka (4):

- Aborcja referendum (kompromis-liberalizacja)
- Związki partnerskie
- Zmiana definicji gwałtu
- Wyższe kary gwałciciele

Polityka zagraniczna (6):

- Po pierwsze Europa
- Aktywni w Europie wschodniej
- Dystans do Rosji
- Grupa Wyszehradzka i Trójkąt Weimarski
- Współpraca z Chinami
- Polska otwarta na imigrantów